

ZGODNJA

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za po leta 2 gld. 40 kr., za četertleta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold. za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXV.

V Ljubljani 29. sušca 1872.

List 13.

Žalostna Mati Božja posvetnemu dekletu.

Zakaj se dekle me ogiblješ,
In ni te k meni skoraj več?
V veselju grešnemu se ziblješ,
Mi v serce nov zabadaš meč.

Al nisem dosti solz prelila
Pod križem kdaj na Golgoti,
Ko Sina ljubega zgubila? —
In zdaj zgubljuješ se mi ti!

Altarček moj lepó cveteč ni,
Razdert je, oh! in zapušen,
Da kinča mi ga, roke več ni,
Ne sliši pevsk se glas noben!

So cvetke žalostno veneče,
Na moji sliki gost je prah,
Nobeden več ga brisat' neče,
In te v mé je zreti strah!...

Kaj, dekle, sem te razžalila, —
Povej, zakaj takó bežiš?
Ti nisem bila Mati mila, —
Zakaj se toraj me bojiš?

Nedolžnost sem branila tvojo,
Ko si me klicala v pomoč,
Ljubila serčno hčerko svojo;
Zagrinja zdaj jo greha nóč!

Že kužni svet te je prekanil,
Nastavljala si mu uhó,
Nedolžnost lepo ti je rnil,
Veselje je po vodi šlo!

Oj, duša tvoja prej tak zala —
V naročji vedno Jagnjeta,
Kar čednosti slovo si dala,
Medlí ko v ternji rožica!

Na licu tvojem, prej tak lepem,
Imá pav lišpa sedež svoj;
Ob vélem cvetu, serca slepem
Se milo joka angelj tvoj.

Zamišljena v sladnost posvetno —
Ti za molitev več ni mar;
Mem cerkve v družbo greš prevzetno,
Več drag ti ni nebeški dar!

Preziraš dela bogoslužne,
Nepridno tareš zlati čas,
Al cló še bereš knjige kužne,
Glušiš si vést in vere glas!

Življenje tako kam te tira,
Posvetno dekle, ali veš?
Pred tabo brezdno se odpira,
Če hitro k men' nazaj ne gréš.

Oj, verni, verni iz slepije,
„Zgubljena hči,“ se k Materi!
Da Sin moj grehov te omije,
Olepša te Njegova kri.

Poslušaj me, nikan ne rani
Mi več ljubečega serca,
Pokôri se, iz grehov vstani,
Ne križaj več mi Jezusa!

Ne čakaj, prosim te, na grozno
Poslednjo uro, da ti tam
Sodnik ne reče: „je prepozno, —
Poberi se, — te ne poznam!“

Poboljšaj svoje vse življenje,
Okínčaj spet altarček moj,
In moje nadaljnj česenje, —
In se nikár me nič ne boj! —

Oj stori to, priporočila
Te Jezusu vesela bom;
O smertni uri pa spremila
Bom tvojo dušo v večni dom.

Radoslav.

Zmaga sv. križa v XIX. stoletji.

„Na svetu bote britkost imeli; ali
zaupajte, jaz sem svet premagal.“
Jan. 16, 33.

Brezbožni so vedno nasprotvali resnici, dasi ravno je resnica tista edina vodnica, ktera človeka na pozemskem potovanju pelje v obljubljeni deželo, k zveličanju, kakor je Božji učitelj sam rekel: „Resnica vas zveliča.“ Resnica je luč, ktera razsvetljuje slednjega človeka na svetu. Ali od tiste dobe, kar je človek prestopil zapoved božjo, temo volil si pred svitom po svojih strastih; je vstal boj proti resnici in ta boj se bije vse čase, in to tim močnejše in hujše, čim bolj hudoben in pokvarjen je bil svet. „Na svetu bote britkost imeli, je napovedal Jezus Kristus svojim naslednikom, ali — zaupajte, ker jaz sem svet premagal.

Znamnje zveličanja tudi v XIX. veku je križ. Mnoge milosti izvirajo tudi danes izpod korenin tega drevesa v vse dežele in k vsem narodom. Na sveti gori Sijonski stoji to čudovito drevo milosti ter razprostira veje

svoje po vsem svetu; globoko v zemljo pošilja svoje korenine, visoko proti nebesom povzdiga svoje verhove. Noben čas, nobena vlada, nobeno divjanje, noben vihar ni v stanu podreti drevesa presvetega križa. — Prihajajo sicer ošabneži v napuhu svojega serca, upirajo se proti temu drevesu, podkopavajo mu korenine, lomijo njegove veje, tresejo njegov verh, toda — zastonj! — Sveti križ bode stal do konca sveta. Sovražniki napovedujejo že njegov konec, viditi hočejo njegov pad pod vihranjem tega stoletja; poderlaga bode čes' neomejena, razudana svoboda, sami upajo tega še doživeti; zdí se jim, da vidijo že povsod sledi neogibne pogube njegove; nadjajo se, da na njegovih razvalinah postavijo si novo kraljestvo. Otroci nebó naskakujejo, revni otroci, kterih gomila bode jutri že pozabljena! Vsemu temu počenjanju ukljub zeleni drevo življenja in se razprostira sveti križ tudi v tem tako poveličevanem stoletji.

Svobodnjaki hočejo, tako vsaj pravijo, razsvetliti narode, zbuditi jim duhá, streti kronc, podreti prestole, pokopati tisučletne postave, izkoréniti stare predsodke,

preverniti vsak red, ter osnovati popolnoma nov svet. Že v poprejšnjem stoletju so napovedovali čas, kadar bode zadnji kralj zadavljen s čevami zadnjega mašnika. Voltèr, oni veliki sovražnik svetega križa, je djal v nekem spisu: „Zatrimo to nečast ljudstva, t. j. Kristusa in njegov križ.“ — Tako je pisal nekemu svojemu prijatelju: „Dostokrat sem čul, da 12 ribarjev je bilo v stanu vstanoviti kerščanstvo: jaz pa čem dokazati svetu, da en sam človek je zmožen ga vničiti.“ Drugikrat je pisal: „V 20 letih se bode Galilejcu (t. j. Kristusu, Kristusovi cerkvi) hudo godilo.“ Mislil si je, da umreti ne more, dokler ni poderl svetega križa, a vendar je umerl! V 20 letih je neki dan umerl Voltèr v obupnosti. Kosti njegove so že davno zgnjite, grob njegov je že davno preklét po tistih, ki njemu prilastujejo svojo nesrečo: križ, sveti križ pa stoji terdno in slavno. In zlasti na Francoskem, kjer je Voltèr s svojimi hudobnimi tovarši največ deloval, in s pomočjo francosko je cvetoče drevo svetega križa v sedanjem stoletju že lepo razprostriralo svoje veje daleč po svetu.

Bo li sedanjim modrijancem in trositeljem razvpite nove svobode in olike se bolje godilo, tistim, ki cerkev Jezusa Kristusa hočejo doveršiti t. j. razdjati, vničiti, pogubiti? Ti ljudje pač svoje lastne revšine ne čutijo ali spoznati nočejo. Domišljujejo si, da učijo kaj novega, premlévajo le starodavne zmote, davno že razkazane in overžene, zmote poganske in kerščanske, t. j. krivoverske.

Oropana stoji sveta cerkev, nevesta križanega Jezusa, kar so deželjske vlade pobirati jele njeno premoženje in prodajati njene posestva, po Judeževih, brez sadu in brez vspeha, kar se je vidilo v novejših časih na Španjolskem, na Švicarskem, in se poslednje leta vidi na Talijanskem. Po mnogih krajih so cerkveni pastirji prišli v tolike stiske in nadloge, da se smiliti morajo pravovernim kristjanom. Zaušnice je dobivala cerkev, ker ni govorila in ni delala tako, kakor so nekteri posvetni vladarji zahtevali. Tu spominjamo le na papeža Pija VII. in Pija IX.; na nadškofa Kolinskega Droste-Višeringa, na Martina Dunina nadškofa Poznanjskega; na Fransonija nadškofa Torinskega, na Štefana Marilija škofa Friburškega v Švicariji itd.

Ternejevo krono kervavega preganjanja nosi sveta cerkev sedanji čas zlasti po Talijanskem, pa tudi drugod; rudeč plajš zasramovanja in zaničevanja po gerdih podobah in listih, brezbožnih časnikih, kterih se razširjuje danes brez števila po vesoljnem svetu. Vendar vidimo tako oskrunjeno in zaničevano cerkev Kristusovo popolnoma vdano v voljo Božjo.

„Proč z njo, proč z duhovstvom, proč s cerkvenim malikovavstvom, z nasilstvom prepričanja, proč s papežem! Svoboda, napredek, olika“ — to je geslo novim paganom, namen pa prevrniti stari red ter osnovati nov svet brez Kristusa, brez vere in nrave, kterima je sveta cerkev naj močnejši, to je božja podpora.

Kar je naj žalostnejše pri vsem tem, je to, da mnogi izmed njih, ki na videz cerkvi podajajo rokó, v resnici vendar nič za njo storiti nočejo, marveč pustijo, da se ponižuje, zasmehuje in preganja. Bogu bodi potoženo, da je dandanes tacih le preveč celo med katoličani!

Komur pa je mar čast pravega Boga in lastno večno zveličanje, on se zaupljivo ozira v sedanjih brezbožnih časih k vidnemu poglavarju svete katoliške cerkve, k namestniku Kristusovemu, k sv. Očetu Piju IX., ki sam „crux de cruce“ zvesto nòsi pred nami zastavo njegovo, ter nas po zboru Vatikanskem in svojem skor čudovitem djanji oživlja v pravi veri, uterjuje v upanji in vžiga v goreči ljubezni do Jezusa, svest si Gospodovih besedi, da je sveta cerkev njegova pod brambo sv. križa zidana na skalo, ktere vrata peklenke premagale ne bodo vékoma. Amen.

Poslednja oporoka sv. Ludovika do sina Filipa ali očetovi nauki na smertni postelji.

1. Moj sin! Pred vsim ljubi Boga, svojega Stvarnika, svojega naj večjega dobrotnika, svojo naj višji Dobroto. To ljubezen mu skazuj z natančnim spolnovanjem njegovih zapoved. „Kdor ima moje zapovedi in jih spolnuje, ta je, ki me ljubi.“ (Jan. 14, 21.)

2. Ravno tako natančno spolnuj cerkvene zapovedi. „Kdor Cerkve ne posluša, naj ti bo ko nevernik in očitni grešnik.“ (Mat. 18, 7.)

3. Spolnuj vselej vestno in natančno velike in imenitne dolžnosti svojega visocega stanú. „Kdor ima službo, naj natančno spolnuje svoj posel.“ (Rim. 12, 7.)

4. Imej vselej le učene, pravične in bogabojne vradnike in svetovalce okrog sebe. Večkrat preglej, če svoje dolžnosti vestno spolnujejo, ako ne, odstrani jih. „Pravica ljudstvo povzdigne.“ (Prig. 14, 34.)

5. Ne podeli nikomur, bodi si duhovnik ali posvetni, kake službe, za katero ni sposoben. „Bog ne gleda na osebe.“ (Rim. 2, 11.)

6. Katoliški cerkvi bodi vselej dober, pokoren bodi rimskemu papežu, on je tvoj duhovni oče, on je pravi namestnik Kristusov. „Tebi dam ključe nebeškega kraljestva. Kar boš na zemlji zavezal, bode v nebesih zavezano; kar boš na zemlji odvezal, bo v nebesih odvezano.“ (Mat. 16, 19.)

7. V časti imej duhovne, oni so poslanci in namestniki Kristusovi. „Kdor vas posluša, mene posluša; kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ (Luk. 10, 16.)

8. Pokoren bodi mašnikom, sosebno svojemu spovedniku. „Kdor mašnikovim zapovedim ni pokoren, naj smerti umerje.“ (Deutr. 17, 12.)

9. Svetnim in samostanskim duhovnikom skazuj vso ljubezen in pokoršino. „Duhovnike imej v časti.“ (Sir. 7, 23.)

10. Pojdi večkrat k spovedi. Izvoli si pobožnega in učenega spovednika. „Spoznajte eden drugemu svoje pregrehe in molite eden za drugega, da bote zveličani.“ (Jak. 5, 16.)

11. Poslušaj rad pogovore od božjih reči. Pri božji službi bodi z vso pobožnostjo. „Moja hiša je hiša molitve.“ (Luk. 19, 46.)

12. Ne pripusti, da bi pričo tebe kdo čez Boga, svetnike in sv. Cerkev kaj nespodobnega govoril. „Kdor čez ime Gospodovo hudobno govori, naj smerti umerje.“ (3. Moz. 24, 10.)

13. Glej, da bode tvoja okolišina vselej pobožna in odkritoserčna. S slabimi ljudmi ne imej nobene družbe. Pravične ljudi imej za svojo družbo. (Sir. 9, 22.)

14. Glej, da v tvojem kraljestvu kake slabe družbe ne nastanejo, one bi ti naj boljši ljudi pokvarile. Ljubi čednost, sovraži greh. „Kdor za smolo prime, se ga smola prime. (Kdor se smole dotakne, se osmóli.) (Sir. 13, 1.)

15. Do betežnih in revnih bodi vselej usmiljen. „Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bodo dosegli.“ (Mat. 5, 7.)

16. Ako dvomiš, če imaš ptuje blago v svoji lasti, daj, da reč pobožni ljudje pregledajo. „Gorje temu, kdor pomnoži, kar njegovo ni. (Hab. 2, 6.)

17. Ne začenjaj rad kake vojske, ker vedi, da se lahko veliko nedolžne kervi prelije. „Blagor mirnim, ker otroci Božji bodo imenovani. (Mat. 5, 9.)

18. Zahvali Boga vsaki dan za prejete dobrote, da se tako novih dobrot vrednega storiš. „Za-

hvalite Boga očeta vsaki čas za vse dobro v imenu našega Gospoda Jezusa Kristusa. (Ef. 5, 20.)

19. Ako se ti dobro godi, ne prevzemi se. Ako se ti slabo godí, ne obupaj. „Strah božji nas posvečuje.“ (Hebr. 12, 10.)

20. Vdeleži se vsaki čas rad cerkvenih odpustkov. „Obrodite vredni sad pokore.“ (Mat. 3, 8.)

21. Po moji smerti daj po vsem kraljestvu za me sv. maše brati. „Blaga in srečna je misel, za umerle take oporoke natančno spolnovali; pač bi zemlja postala nebeški raj. Take oporoke naj se začenjajo pri vladah, pri vradnikih pri družbah, in prišli bodo boljši časi. Kar Bog daj. Poslovenil Sitar.

22. Presveta Trojica po priprošnji vsih Svetnikov naj te obvaruje vsega hudega, naj ti dodeli milost, da se enkrat v sv. nebesih vidiva. Amen.

Ko bi vsi starši visocega kakor nizkega stanú enako poslednjo oporoko svojim otrokom zapuščali, in bi otroci take oporoke natančno spolnovali; pač bi zemlja postala nebeški raj. Take oporoke naj se začenjajo pri vladah, pri vradnikih pri družbah, in prišli bodo boljši časi. Kar Bog daj. Poslovenil Sitar.

Vprašanje nasprotnikom.

Sovrašstvo brezbožnih časnikov in nekterih slepih sovražnikov do katoličanstva rase in dere enako divjemu hudourniku; naprej dere, ne gledaje v besni slepoti, kaj podira, spodkopuje in uničuje; le eno mu je mar, pomandratí vse, kar je katoliškega, naj se tudi celi svet zaradi tega spremeni v kup podertin, v žalostno puščavo.

To videti, začel sem se popraševati, kje ima pač to sovrašstvo svoje korenine, svoje vzroke? Morda v katoliški cerkvi? V njenej naravi in upravi? A, naj mislim, kakor hočem, v njej ne morem najti nobenega vzroka, da bi vzbujalo sovrašstvo! Toraj morajo biti vzroki zunanji nje! A nasprotniki bodo djali in terdili, da so v cerkvi, v katoličanstvu samem, jaz pa jih vprašam sledeče:

1. Ponašajo se nasprotniki z znanstvom, z vedami, v to stavijo ves svoj ponos, v njih vidijo čast in kinč človeškega rodú. Dobro; toda ravno to terdi tudi cerkev, tudi ona pospešuje znanstva, nikakor jim ni nasprotna. Duhovniki in neduhovniki katoliški se pridno učé, veselé se vsakoršnega novega napredka. Dokaz temu so šole javne in privatne, dokaz temu je vse življenje. Ali niso katoliki izverstni jezicoslovci, zgodovinarji, zvezdoslovci, matematiki, naravoslovci? Učenjaki res niso vsi katoliki, a vprašam, koliko je pa učenjakov pri nasprotnikih? Le nekterim je podeljen velik razum, le malokteri so v tacih prilikah, da morejo le temu svojemu razumu živeti, ter pečati se le z znanstvom. Pri katolikih in nasprotnikih le nekteri orjejo in sejejo, — drugi pa žanjemo in vživamo sad, ali pa vsaj žetev od daleč občudujemo. In tudi kaj bi bilo, ko bi bili vsi samo učenjaki? Stanovi morajo biti in za navadnega človeka je dovolj, da ima znanosti potrebne za svoj stan in navadnih ljudi je največ — pri nas in pri nasprotnikih. Vse drugo je, ne znati, in znanstvu nasprotovati! In če se med katoliki sovražijo posebno duhovne in pitajo z nevedneži, prašam le, za Božjo voljo, ali morajo vsi posamezni duhovniki vse znati, kar znajo vsi učenjaki skupaj? Ali ne zadostuje, da so le zmožni svoj stan prav opravljati in da sploh znanstvo podpirajo. In to storé! Od kod toraj sovrašstvo?

2. Morda od tod, ker se v nekterih in posebno v verskih vprašanjih ne vjemamo in se ne moremo vjemati z nasprotniki? Morda zato, ker katoliki posebno vaše puhle modroslovne osnove zametujemo, jih spodbijamo in na njihovo mesto stavimo stanovitne načela? Ne gledé na drugo, vprašam le, zakaj bi se morali ravno mi vam vkloniti? Vsaj smo vendar ljudje in imamo človeški razum, kakor vi? In gledé

samo na naravno stališče smem reči, da v vednostih in modroslovji ne poznam nobene avktoritete! Ako si nasprotujeva, dokaži, da je tvoja prava — a do sedaj, še tega nasprotniki niso dokazali, da bi bila namreč njihova prava in naša napačna. Vsako nasprotnikovo mnenje so katoličani ne le enkrat, ampak že do tisučkrat potolkli in razmlatili; nasprotniki so zaradi tega pogosto morali svoje terditve spreminjavati, stare podreti, nove postaviti; — katoličani pa imajo še vedno ista načela, ktera od dné do dné bolj razvijajo in pojasnujejo. Ako bi tudi le samo na to pogledal, rekla bi mi navadna zdrava pamet, da mora katoliško poslopje imeti neko posebno terdno podlagó, nasprotnikovo pa omahljivo, da bi bilo čisto pametno vstopiti se na katoliško stran.

A morda sem se premalo natančno izrazil in bi moral reči, nasprotniki nas sovražijo zato, ker mi katoličani terdimo, da imamo mi edino pravo, in uni napačno. Ali ne terdijo nasprotniki zase ravno tistega? Ali se toraj ne vdeležujejo istega, kar nam za greh očitajo? Rekli bi jim lahko, da naj najprej pomeđe pred lastnim pragom. Ako pa sežemo tem terditvam do dna, reči moramo, da naša terditev je čisto opravičena, nasprotniška pa brez vsakoršne podlage. Nasprotniki se opirajo zgolj na svoj razum — in človeški razum je zmotljiv, in ravno v verskih vprašanjih ne more opirajoč se sam nase nikdar terditi, da ima pravo. Ako je pa to res, kako morejo kar terditi, da le njihova je resnična in naša napačna? Mi pa se opiramo na Božji razum, toraj na resnico samo — ta vodi naš razum in svesti smo si, da nismo na krivični poti — zato pa smemo po vsej pravici terditi, da le naša je prava. Toraj tudi tu nam ne morejo nasprotniki ničesar očitati; — od kod sovrašstvo?

3. Zraven znanstev goji človeštvo posebno umetnijo; v to se stavijo gledališča, podpirajo se izurjeni slikarji in kiparji, ter skladatelji, da razveseljujejo človeštvo s svojimi umotvori. Ali morda cerkev na tem polju kako sovrašstvo po svoji krivdi vzrokuje? Nikakor ne! Ali ni ravno ona pogina rešila stare umetnosti, s katerimi se tolikanj ponašajo nasprotniki naši? In ali ne goji cerkev še sedaj vsih umetnij, ter blaži ž njimi človeška serca? (Se vé, da mora biti vse tako, da res serca oblažuje in npravno boljša, ne pa pohujšanja ter škandali, kakor naj večkrat v modérnih kazališih, s kakoršnimi se narod ne oblažuje, ampak kuži in pači.) Nasprotniki odprite vendar oči in glejte! — Mogočne cerkve kipé proti nebu, in v cerkvi — ali ne porablja cerkev tu vseh umetnij pri bogočastju? slikarstvo, kiparstvo, skladateljstvo — vse to se v cerkvi razvija v najlepši in obilnejši meri. Morda jo sovražite zato, ker se ona ustavlja umetnostim, kakor jih razvijate vi v nesramnih igrah, podobah? Umetnost naj predstavlja lepo? V čém pa je lepo? Kaj nizko mislijo oni, ki terdijo, da je lepota le čutiljiva lastnost in obstoji samo v zunanjih oblikah; koliko više leté oni, ki terdijo, da je lepota duhovna lastnija, idejam lastna in da doseže umetnost tem bolj doveršeno svoj namen, kolikor lepšo idejo nam kaže v svojih umotvorih — in ravno to slednje je v cerkvi. Kdo ima lepše, bolj vzvišene ideje, kakor cerkev, kdo toraj lepše gradivo za umetnijo, kakor ona? In če se cerkev ustavlja umetvorum nasprotovajočim tem lepim idejam, ali ne dela čisto prav, v korist umetnosti same? Prosim vas, nasprotniki, pomislite to nekoliko pri hladni kervi; serce vaše cerkvi sovražno naj moléi in govori samo vaš, drugače od sovrašstva oslepljeni, razum. — Ker je tako, od kod toraj sovrašstvo?

4. Nasprotniki, roko na serce, in odgovorite! Ali ljubite nprav, poštenost, čednosti? Ali želite, da bi bili

vaši sinovi pravi, dostojni možje? Ali hrepenite, da bi bile vaše hčere modre, poštene, čiste? Če to želite, zakaj preganjate cerkev v svojem sovraštvu? Kdo podpira bolj od cerkve nprav, poštenost sploh? Kdo jo pogosteje oznanuje in prijetniše naslikuje in pojasnuje, ter jo priporoča vsem brez razločka? Kdo kaže bolj ostudnost nenravnosti, njene zle posledice? Kdo daje več verskih in djanskih pripomočkov hoditi za dobrim in bežati pred hudim? Cerkev je tu prva — in kdor nasprotuje cerkvi, razdira npravnost in ž njo blagor družin, držav, vsega človeštva! V dokaz temu je ves sedanji svet, ki se tako žalostno razkazuje pred vašimi in našimi očmi.

Toraj še enkrat vprašam, od kod sovraštvo in preganjanje? V cerkvi ni nobenega vzroka zato; — poglejte zdaj vi sami sebe, odprite najtemneje kote svojega serca, morda je tam pravi vzrok temu? Le za nekoliko časa se vdajte „duhovno premišljajočemu življenju,“ morda spoznate, da je vse vaše sovraštvo izraslo iz pustih tal — potem te tla obdelajte in podajte cerkvi roko v blagor revnega človeštva!

A J. (izmed „unfehlbarkeitsaspirantov“.)

Jože Maresič,

bivši duhoven na Šmarni gori.

(Spisuje Ant. Namre.)

(Konec.)

Kakošen častivec Marije Dev. da je rajni gospod bil, je očitno pokazal pri svoji poslednji pridigi, v drugo predpepelnično nedeljo 4. svečana, 12 dni pred smrtjo, ko je zadnjikrat maševal, in od ljudi se poslovil za vselej. H koncu pridige se je k Mariji obrnil, in te-le ginljive besede govoril: „O Marija, Božja in naša Mati! Dvanajst let sem maševal pred tem altarjem Tvojega Sina. Danes čutim, da mašujem zadnjikrat. Vzemite od mene, svojega nevrednega služabnika vse, karkoli sem v Tvojo čast skoz 12 lét na tem svetem kraju govoril in storil. O Devica nebeška! Kako bi jest želel, da bi bila vsaka besedica, ktero sem tukaj govoril, v Tvojo čast, ljubim romarjem, in vsim drugim Tvojim častivcem, z mojo kervjo pobarvana, ktero za Tvojo čast, in iz ljubezni do Tebe preliti sem jest, ubogi grešnik, vsaki hip pripravljen! O Mati nebeška! Za vse Tvoje ves čas mojega življenja prejete milosti in dobrote, se Ti pred Tvojo čudodelno podobo priserčno zahvalujem, in Te prosim, kadar mi pride zadnja ura, ktere vsaki dan pričakujem, oh, nikar me takrat ne zapusti! Skaži se mi Mater, in sprejmi mojo dušo pred sodnji sedež Svojega Sina! O dobrotljiva! O sladka Devica! Bodi mi pomočnica!“ — Iz tega, dragi bravec, boš lahko spoznal, kako velik častivec Marije D. je bil gosp. Jožef. —

Življenje gosp. Jožefa je bilo pa tudi polno rodoljubne marljivosti. Kdor je ljubljanske „Novice“ in „Zg. Danico“ prebiral, mu je znano, koliko njegovih lepih spisov se v teh listih nahaja, in koliko milih pesem je prišlo iz njegovega peresa na svitlo! Kako lepo je on prestrojil tisto neslano: „Jest eno hišico imam, Pa kaj mi pomaga“ — itd. Kako povzdigljiva je njegova velikonočna: „Danica svetila, in mirna je noč“. Kako prijetne so Marijne: „Češena cvetlica,“ — „Mati si moja, D'vica Marija“, — „Sladko, sladko ime“, — „V višavah kraljuješ, Kraljica sveta“ itd., ki se povsod prepevati slišijo. Tudi to nam kaže, da se je rajni gospod zvesto ravnal po besedah svetega evangelija, naj, komur je Bog 10 talentov izročil, ž njimi modro in skerbno gospodari, da si 10 drugih pridobi; komur jih je 5 dal, naj s temi modro ravná, ker bo po tem plačilo primerjeno. —

Pa — „naše življenje je kratek le dan“, pravi znana pesem. Tudi gosp. Jožefu so bili kratki dnevi odločeni. Že dolgo poprej je zavolj težkih nóg večkrat kaj potožil. Pretečeno poletje se ga je bila neka merzlica lotila. Obraz mu je jel rumeneti, noge slabeti, moč pešati. Okoli vsih Svetnikov nam je sporočil: „Čudna gospa me je prišla obiskat na Šmarno goro — imenuje se „vodenica“, gotovo me bo to zimo v večnost spravila.“ Iskal je s čim pomagati si, pa vse ni nič izdalo. Jel je bolj in bolj otekati. Ves čas se čez bolezen ni nikdar pritožil, še hvalil je zato Boga, da mu je križ poslal, da bi Kristusu na križu saj nekoliko podoben bil. Smerti se ni bal; vedil je, da je nedolžen mladeneč sv. apostelj Janez slišal iz neba glas, ki mu je rekel: Zapiši: „Blagor mertvim, kteri v Gospodu umerjejo! Odslej, reče Duh, naj počivajo od svojega truda.“ Smert je pravičnim dober prijatelj, mili angelj, ki jih kliče od beraške mize na nebeško gostijo. Z velikim veseljem in zapužanjem je pozdravljaj na smertni postelji sv. Križ, prijazno danico, ktera mu naznanuje prihod „Solnca pravice“ in ga opominja na neizmerno ljubezen Njega, ki je za nas na križu umerl. Bil je v svoji hudi bolezní čuden izgled keršanske poterpežljivosti. — Sveti Križ je na svojem smertnem potu apostelj, sv. Andrej, prav lepo pozdravil, rekoč: „Bodi pozdravljen, o sv. Križ! S Kristusovim Telesom posvečen in z njegovimi udi kot s biseri olepšan. Z veseljem te objamem, z veseljem sprejmi tuditi mene, ki sem učenec tistega, ki je za mene na tebi visel.“ — Skoraj enako je storil tudi rajni gospod Jožef. — Ko je čutil, da njegova bolezen huje prihaja, si je naročil v knez-Auerspergoví fužini v Žužemberku železen grobni križ, za kterega je napis sam naredil. Ko so ga pet dni pred smrtjo na Šmarno goro prinesli, in mu povedali, da je križ tukaj, je rekel: Oh, prinesite mi ga v sobo, da ga vidim. Ko so mu ga k postelji prinesli, in ga je zagledal, se je sladko nasmejaj in rekel: „O bodi Bog hvaljen, da sem še to doživel, da križ vidim. Prav lép je. Le nesite ga v drugo sobo. — Zdaj je imel le še eno željo, namreč, da bi dočakal svoj rojstni dan, 15. svečana. Tudi ta želja se mu je spolnila. Še več. Bog je k njegovim 67 letom še en dan privergel. Svoji služabnici, ki mu je ves čas bolezní kakor Marta Jezusu stregla, je rekel: Kadar bom umerl, lepo te prosim, samo te besede izgovarjaj: „O Jezus, usmili se mene! O Jezus, usmili se mene!“ — Ko je zapazil, da služabnica moli, je rekel: „Kaj pa molíš zdaj? Ona odgovori: Gospod, zdaj poldan zvoní, angeljsko česenje molim. Prav, prav, nisem slišal zvoniti. Veš kaj? ob treh boš pa za me molila, ob treh bom umerl, nikar me samega ne puščaj, in pa ne pozabi, da mi boš tako molila, kakor sem te prosil.“ — Zdaj je vzel svoj ljubljenski križek v roke. Ura odbije v zvoniku tri. Cerkvénik zazvoní z velikim zvonom v spomin Jezusove smerti na križu, in med zvonjenjem izdihne ubogi terpin svojo dušo v roke svojega nebeškega Gospoda, ravno otisti uri, ko je bil Božji Sin na križu svojo dušo v roke svojega nebeškega Očeta izročil. Dan njegove smerti je bil petek, kakor dan smerti Gospodove, in sv. Cerkev je obhajala ta dan spomin sv. ternjeve krone našega Gospoda Jezusa Kristusa. Kako pomenljivo! Ves čas življenja je rajni gospod po ternjevih potih hodil, in — na dan spomina sv. ternjeve krone Jezusove je svoj zemeljski ték dokončal. — Proti noči so Šmarnogorski zvonovi čez hrib in plan oznanovali, da blago serce ljubljenege Šmarnogorskega duhovna gosp. Jožefa Maresiča ne bje več, in da je ljubljanska škofija zopet zgubila zvestega služabnika Božjega. — Kostanjevica ga je zibala, kaj mu je družega dala, kakor solze in jok? Novomesto, Karlovec in Ljubljana so ga učili, kaj so mu zlasti prva dva, družega dali, kakor

pri nauku terpljenje, glad in pót? Ljubljanska škofija ga je v duhovski stan vzela, kaj mu je dala, razun novo butaro? On molí zdaj, namesto njega pa modri Sirah govori: Velik nepokoj je vsem ljudem napravljen, in težek jarem tišči Adamove otroke od dné njihovega rojstva do dneva njih pokopa v zemljo, mater vseh ljudi. —

Kdor koli je rajnega gosp. Marešiča poznal, dobro vé, da njegovo serce na denar in blago nikdar ni bilo navezano. Svoje še ostalo imetje je izročil svoji revni sorodovini v pisani oporoki, in svojega ljubljeneja prijatla Vodiškega gosp. župnika Tom. Kajdiža naprosil, naj bi razdelitev njegove borne zapuščine po očetovsko preskerbeli.

Pogreb je bil v ponedeljek, 19. svečana. Sošlo se je bilo 14 duhovnov poslednjo čast in ljubezen mu skazat in pospremit rajnega na pokopališče tik Šmarnogorske cerkve. Sošlo se je bilo tudi obilno ljudstva iz Vodiške, Šmarske, Smleške, Šentviške, Preške, Ježiške in Čeruške fare. Pogrebno pridigo je imel slavnoznaní o. Janez Ev. Starè, jezuit iz Repenj, med katero je bilo veliko solz prelitih, ki so spričevale, da so bile rajnemu gospodu nar lepši zahvala, tako, da smo lahko rekli, kar so rekli ljudje na pokopališču Lazarja, prijatla Jezusovega: „Poglejte, kako so ga ljubili!“ — Po pogrebu smo mu še zapeli: „Jamica tiha, kotiček mirú“ in se tako poslovili s svojim ljubljanim prijatlom s priserčno željo:

„Bog mu večni pokoj daj,
Večna luč mu sveti naj!
V miru naj počiva,
Sveti raj vživa!

In, ko strašni glas trobente
Bo pretresel elemente,
K sodbi ž njim se prebud'mo
Vsi iz grobov vstanemo:
Ta čas tiha sapica
Mirno mirno naj pihljá
Tud' čez mojo posteljco,
Kot čez njega, tak' sladkó.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Zahvala.

S hvaležnim srcem poterdim, da sem prejel znesek 60 gl. za stradajoče Litijske dekanije. Pri prvi priliki bom denar po razmeri poslal dekanij. duhovnikom za razdelitev med potrebne. Revšina je pri nas in v okolici zares velika, skoraj od kraja vsi žito kupujejo, ali kje denar dobiti? Želodec je nar hujši tirjavec; toraj vljudno poprosim nas ne pozabiti, ako bo moč pomagati. Bog plati miloserčnikom in Tebi!*)

V Šmartnem pri Litiji 22. sušca 1872. J. Rus.

Na drugo poslanje: Priserčno hvalo izrekam za novo poslanih 60 gl. V imenu stradajočih, kateri, kakor mislim, bodo za pirhe ta denar vže v rokah imeli, še enkrat Bog plati!

J. Rus l. r.

Zahvala.

Poslanih 50 gl. iz nabirk „Zg. Danice“ sem prejel in še tisti dan razdelil in poslal v Senožeče 20 gld., v Hrenovice 10 gl., v Slavino 10 gl., in za Postojno sem prideržal 10 gl.

Dobili smo za Postojnsko občino, k kateri 10 vasi

*) Ker dobrotniki denar vedno pošiljajo, je bilo na to pismo poslanih precej 23. sušca zopet 60 gl. Po naznanilih se bodo zamogli razdeljevati dobrotni darovi tako, da se pravo zadene, kolikor je moč.

spada, tudi 80 mernikov turšice, — in od cesarjevega darú (4000 gld.) dobil je naš okrajni glavlar 900 gld. za celi postojnski okraj.

V imenu obdarovanih naznanim naj serčniši zahvalo Njih cesarskemu Veličanstvu in vsim domačim dobrotnikom. Bog povračuj vsim njih preblage darove z naj večimi dušnimi in telesnimi dobrotami!

V Postojni, 25. svečana 1872.

Janez Hofsteter, dekan.

Posnetek Greuterjevega govora v državnem zboru o duhovski plači toliko ložej podamo po izvirku, ker je bil gosp. poslanec dr. Poklukar tako priljuden in je nam poslal zadevne stenogr. zapisnike. Serčna hvala! —

Greuter je naj prvo pojasnil, da on ni zoper podporo duhovstva po državi sploh, kakor je bilo v cesarjevem govoru omenjeno, — da je pa skoz in skoz zoper podporo pod takimi pogodbami, kakoršne so bile v adresnem odboru ali v odgovoru državnega odbora do cesarja.

Govornik opomni na prvo, da pri protestantih, kakor je minister Stremajer rekel, se daje denar njih sinodi, da ga razdeli, in se čudi, zakaj bi se razdeljenje odločene podpore tudi pri katoličanih ne izročilo cerkvenim organom?

Ker so se levičarji pri teh besedah posmejali, jim jim je Greuter prav bistroumno rekel: „Že vém, kaj ta vaš sméh pomeni, to je očitna skrivnost, ki je pa tudi tukaj le natisnjena. Rekel je g. minister, da pri deljenji naj se vladi, in sicer neposredoma ministerstvu prihrani mérilni, določilni vpliv, vrednost, deržavljansko obnašanje mora določiti — tukaj je zajcev germ — ustanovitev prihodkov pri zadevnem pa naj bo mérilo. Po moji sicer ne določilni misli bode vlada s 500.000 zopet barantijo napravila.

Leta 1865 sem se bil v tej slavni zbornici potegnill za revne kulturne okolišine v Dalmaciji, zlasti v oziru na Frančiškane v Sinju, katerim so prihodke zato prečertovali, ker se je reklo pod Šmerlingom, da so deržali z narodnjaki, niso glasovali liberalno. To je bilo vterjevanje. Letos pa se je vlada na vse zadnje tudi spomnila, da je v Dalmaciji res prav potreba kulturi pod roko seči z nekoliko večí odmero v proštevju; toda gospodje, še le po 20. svečanu (ko so Dalmatinci za njo glasovali) je prišla k temu spoznanju. In ako zopet te izpeljevanja berem, so one klic do duhovstva: ti si v sili, iz te sile te rešimo mi, pa le s to pogodbo, ako je tvoje deržavljansko obnašanje tako, kaj pa, da je nam všeč. Gospodje! Ako z očitnimi zakladi, ki so bili tukaj slovesno razglašeni kakor cerkvena lastnina, ako z javnimi deržavnimi denarji strančarsko propagando delate, vošim Vam srečo za prihodnje; zakaj veter utegne potegniti tudi na nasprotno stran.

Da se še bolj pojasni vprašanje, kako si neka stranka to dobroto misli, pogledjte na dnevni red: na belem listu tam stoji 500.000 gld. za duhovstvo, na plavem pa stoji „napčna raba prižnice.“ Tudi to pride danes še na versto. Tako se delivna pravica in prosto miselno prepričanje pojasnuje za tiste, kateri po svojem prepričanju vestno ne le mislijo, ampak tudi delajo, ker do sedaj je vender tudi v avstrijskem katekizmu zapisano, da smo posvetni oblasti dolžni pokoršino v vsih rečéh, ktere niso zoper Božjo zapoved. Preden Vi (k levičarjem obrnjen) take predloge in tako vterjevanje sprejmete, morate s kakim večinskim sklepom tudi te besede iz katekizma izbrisati, ali pa morate reči, da ne razloči cerkvena oblast (ki je sicer po vstavi samovpravna v svojih notranjih zadevah), kaj je zoper Božjo zapoved, ampak to razločimo mi, to razločijo paragrafi kazenske postave. „Lutzati“ nas hočejo v Avstriji, to je namen. Šega parskega ministra Lutza se hoče tudi pri nas v rabo spraviti.

Omenil je nadalje govornik, kako je neki, menda ministerski časnik čudin nauk razpletal. V tem pomenu namreč, da država nima pravne dolžnosti skerbeti duhovnom za njih živež in obstoj, kakor pa ima to dolžnost do vradnikov! (Naj se le zgodi n. pr., da bi ne bilo nobenega verskega služabnika več: tisto uro bi vlada čutila potrebo skerbeti za verske rednike ljudstva, ali pa gre vlada, judovski časniki, bogatini in vse v prekuc. Vr.)

Levičarji so škodoželjno jezikalili Greuterju, ko je zaklical: „Hotel bi vender vediti, če je res tako?“ — (Levič.: Ja, so ist's!)

„Če so odpravljene že vse določbe, ktere so bile tukaj vstanovljene v 31. členu cesarskega patenta?“ — (Levič.: Ja wohl!)

Če je pa to, gospodje, potlej kar naravnost nasledke prevdarite.

Veste, kako je postal verski zaklad, veste iz kacic posestev, in zdaj pravijo, država oskerbuje vse te posestva, kakor da bi bila neomenjena gospodarica in kakor da bi celo po cesarskih določilih ne bila prav nobenih dolžnost sprejela, v kaj naj obrača te posestva! Še nikoli nisem slišal, da bi bile te cerkvene posestva kar „nude crude“ državni mavhi pritelesene, temuč morajo se razločeno ohraniti kakor cerkveno dobro.

Če je pa danes drugač, potem, gospodje, sem brez orožja v obličju sile, potem sem brez orožja pri tacih postavnih določilih, kakoršne se saj do te ure niso še oklicale. (Tukaj se v zapisnikih ne bere več nikakoršen levičarski „Ja wohl! Ja, so ist's!“)

Živo jim dalje ušesa grej izpeljevaje: Ako so pa posestva cerkvene in jih država v roki ima, ali ni ona pred vsim dolžna nadomestiti, kar pri duhovski plači primanjkuje? Perva zapoved v „pravni državi“ — in pa napis na cesarskem dvoru: „Justitia regnum fundamentum“ (Pravica je podstava kraljestvom) naj bode vender resnica in djanje, in ako se v resnici svoboda daje, naj se dá tisto nazaj, kar se je nepravilno utegnulo!

Dajte Cerkvu na Avstrijskem nazaj, kar ji je bilo vzeto, in, gospodje, nikoli več ne bode besede v tej hiši o tem, da bi država duhovstvo podpirala!

(Konec nasl.)

Učiteljske plače. V staropruskih okrajinah, kakor piše „Frankfurter Ztg.“, dobivajo vsi učitelji začetnih šol okroglih osem milijonov tolarjev (menda nemških tol. po 1 gl. 50 kr.). Šest in trideset tisuč in nektare stotine učiteljev se vdeležuje tega zneska, tedaj bi prišlo počez na enega po 218 tol.; imelo je pa v resnici 1926 učiteljev po 50–100, 14.848 po 100–250, in 13 po 1000 tolarjev. Odmenili so priboljška pol milijona za vso Prusijo, potreba pa bi bilo samo za okrajine stare Prusije sedem milijonov, ako bi se plača kakima dvema tisučima učiteljev imela v resnici zboljšati. — Tedaj se v deželi „inteligencije“ godi učiteljem blezo tesnejše, kakor sploh v naših krajih. — Misliti bi bilo skorej, da tudi v oziru izobraženosti zagrebski učiteljski shod ni imel preveč vzroka na kulturne velikosti tje gori v „Rajh“ ozirati se.

Iz Konjic, 14. suša. — Katol. konservativno društvo v Gradcu, ki je s prvimi federalisti našega cesarstva v zvezi, je poslalo prošnjo do Njih Velič. našega svetlega cesarja. Pritožuje se v tej prošnji, da so doslej vse prošnje, kolikor so jih štajarski katoličani poslali deželnemu zboru ali deželni vladi, ali c. k. ministerstvu, brez vspeha ostale. Za kratek čas je bilo lani viditi, pravi pismo dalje, da se bode sprava na podlagi oktoberske diplome napravila; ali vse se je razbilo. Kakor pa sedanja vlada dela, se mora res vsak domoljub bati, da nastane zmešnjava, ktero bo težko več popraviti mogoče.

Prosi toraj svetlega cesarja, naj Oni v očetovski ljubezni poskerbijjo, da se napravi mir med cerkvo in državo, med posamesnimi deželami in narodi. Društvo končno izreka terdno prepričanje, da ga ni drugega pota, ki bi do miru peljal, razun tistega, kterege so Čehi v temeljnih členih (fundamental-artikel) zaznamvali. To je jedro prošnje. Ona mora temveč veljati, je rekel govornik, ki je sklep priporočeval, ker so jo Nemci sostavili, kar jasno kaže, kako brezpametno in hudobno blebetajo oni, ki terdijo, da so česki predlogi za spravo le česke ali slovanske želje. Prošnjo je podpisalo že več katoliško-političnih društev in občin na nemškem Štajarskem. Še veči moč zadobi prošnja, ako se graškemu društvu pridružijo tudi vsa katol. politična društva po Slovenskem. V našem konjiškem društvu se je 10. t. m. pojasnila in enoglasno sprejela*). Izrekla se je „Slava“ vsem Nemcem, ki vsakemu narodu njegove pravice pridobiti pomagajo. Iz prošnje same sledi, da se zoper neposredne volitve v derž. zbor po vsi moči ustavljamo.

Slov. Gospodar.

Iz Amerike. Nekoliko iz pisma Marije Trobičeve, sestre misijonarjeve, do prečast. prednice in družih gospá v uršulinskem samostanu. — Prašate me, kaj počnem. Prav dosti imam dela, včasih še preveč. Po naštetih mnogih družih opravlilih pravi: Po sv. maši zajutrek dá koj dosti opraviti, posebno ako je kaki tujec pri nas, kar je skoraj zmiraj, ker amerikanec ni zadovoljen s samo kavo, biti mora koj zjutraj meso in krompir, kava je le za pijačo zraven, vzame je kolikor kateri hoče. Zdaj v postu bo zavolj tega bolje, ker se smé meso le štirkrat v tednu jesti in sicer opoldne, zvečer pa vselej postno razun nedelje. Čez dan, kar mi čas dopusti, malo igram in naučila sem se že več latinskih pesem. Naša orglavka je šla svojo bolno sestro obiskat petnajst sto milj deleč; zdaj pa katoliško dekle igra, ki že 6 lét na koru poje... Komaj je tega čakala, da je una odšla, potem pa je koj do gosp. brata sporočila, da bodo vsi nehali peti, ako nje ne vzame za orglavko. (Tedaj je pevsko ljudstvo povsod enako. Vr.) Gospod si ni mogel pomagati in jo je mogel sprejeti, akoravno le malo bolje zná kot jest. Perva pa je pisala nazaj, da pride in da hoče katoliška biti; to vselej zaterjuje, in me zlo veseli, ker ona je moja dobra prijateljica. Kadar sem bila kaj bolna, me je koj obiskala in čez noč bila pri meni. Enkrat na večer sem tudi njo z blagoslovljeno vodo pokropila, je pa rekla: O jest sem pa mislila, da denarje hraniš v ti posodici, pa imaš vodo v nji! Zvečer, ko sem jest molila, je vselej tudi ona nekaj, to pa ne vem, kaj, ker je natihoma. Prosim, molite za njo, da bi kmali spolnila, kar je že začela.

Spomladi bodo čast. gosp. Veninger imeli blezo pri nas sv. misijon, ker je bilo zdaj čast. g. misijonarju časa zmanjkalo. V Vinonu, kjer so v. č. gosp. Piut, so ga imeli tisti teden pred adventom. Tudi moj brat je bil šel pomagat par dni. Veliko je vedil povedati, kar je le vidil in slišal. Pridigo začnejo prav po domače, kake zgodnice pripovedujejo, tako da včasih vsim gre na sméh, ali preden končajo, ga pa tudi ni tako terdoserčnega, da bi se ne jokalo. Pa tukaj ni taki misijon, kakor na Kranjskem. Tukaj takrat, ko se govori za vsaki stan posebej, ne smejo drugi zraven priti razun le tisti, za ktere je govor.

V Vinonu je sv. misijon veliko sadú obrodil; več tistih mavtarjev in tudi nekaj protestantov se je spreobrnilo. O, koliko je tudi v našem mestu zgubljenih ovčic! Upam pa, da se bo marsiktera našla ob času sv. misijona. Gospod brat tudi zdaj podučuje neko omoženo

*) „Marb. Zeitg.“ pravi, da je to „aus dem Hohenwart'schen Lager.“

20letno žensko. Njeni stariši so bili katoličani, pa so ji zgodaj umerli, potem je bila pa pri protestantih zrejena; od katoliške vere ni nič vedila. Lansko poletje je prišla k nam z majhino hčerko, da naj jo gospod kersti. Ker pa botre ni imela, prišel je gosp. brat po-me in bila sem jest temu otročičku botra. Od tega časa je pa ta žena začela v cerkev hoditi in potem je prišla in prosila gospoda, da naj jo podučí v keršanskem nauku za prvo spoved in sveto Obhajilo, kar je z velikim veseljem obljubil. Zdaj pride vsaki dan k podučevanju s tistim otrokom. Tako ginljivo se mi zdi, ko se otrok v gospodovi sobi na tléh igra, med tem ko se mati uči katekizma za prvo spoved in sv. Obhajilo. Naj Vam povém še od devetnajstletne deklice, koja je naša najboljši pevka. Pred enim letom je bila še protestantovka, zdaj je pa tako dobra katoličanka, da je vsim lep izgled. Le ob kruhu in vodi živi. Kedar je pa post, pa še le zvečer ob šestih kruh jé, pa je vendar tako lepo rudeča. Še druga enake starosti je že dve leti katoličanka. Stariši, bratje in sestre teh dveh so pa še vsi protestanti, zato ste od svojih ljudi zelo sovraženi. —

Božične praznike smo kaj slovesno obhajali; cerkev smo bili še vse bolj ozaljšali kot lani. Bila je z zelenimi vencí okinčana in gorelo je 134 svčč. Posebno je pa še lepoto povikšal novi tabernakelj, ki ga je prav prav lep naredil Martin Mikuž (star in pošten fant, domá iz Rakitine na Kranjskem); mnogo duhovnov in družih gospodov ga je že prišlo gledat, pa pravijo, da ga ni tako lepega v Minesoti. Tudi kranjski duhovni so nas obiskali zdaj po Božiču in prišli pogledat našo cerkvico, pa vsim je dopadla.

Pretečeni teden so nas v. č. gospod Čebulj obiskali. Ostali so pri nas 6 dni. Neizrečeno so nas razveselili s tem obiskanjem. Pa kako so se mi zasmilili, ko so rekli, da so morali 4 noči na snegu spati — in pa v taki hudi zimi, preden so do nas prišli. Imeli so seboj velike kerplje, kaki poldrug vatel dolge. Te navežejo na noge, ker je debel neg, da ložej gredó po verhu, da se tako ne udara. Akoravno so precej težke, so vendar še letéli v njih, da bi jih še vsak ne dohajal. Veliko lepega so od misijona pripovedovali, pa ne morem popisovati, upam tudi, da ste v „Danici“ brali. Silo težaven misijon imajo, ker morajo večidel peš hoditi in po samotnih gozdih tolikokrat na snegu prenočiti. Sami so rekli: „Precej sem že prestal v Ameriki.“ Enkrat so bili sami kuhar, pa so le krompir kuhali, in sicer v ponedeljek so ga skuhali velik pisker, da so ga potem celi teden jedli, pa na zadnje že ni bil dober; rekli so, da so bili že postali bolni od njega. Zdaj imajo pa hrano pri neki družini. Kedar gredó na misijon med Indijane, pa seboj vzamejo v žakličkih vsake reči, nekoliko kruha, mesa, sladkorja, kave, čaja itd. O kako so ta duhoven veseli! Tako so se mi kratki dnevi zdeli, ko so bili pri nas. Zmiraj so nam kako šaljivo povedali. V nedeljo so imeli veliko sv. mašo z angleško pridigo. Moj brat je igral na orglje; naš pevski kor jim je prav dopadel. V ponedeljek so pa šli proti domu. Nekaj so se po železnici peljali in potem so še 100 milj peš šli po gozdih.

Naša hiša bo kmalo dodelana; prav lepa je, akoravno lesena. Vis. čast. gospod Pirc so pisali doli, da naj za njih en samotni in gorek kotiček v naši hiši pripravimo. Rekli so: „Letos je tukaj taki mraz, ako me ta zima seboj ne vzame, druge ne mislim tu čakati.“ Tako se tedaj nadjam, da v jeseni res prideje k nama, kar me prav veseli. Zdaj sta dva Kranjca v hiši, in sicer Martin Mikuž, ki dela še za naše podružnice altarčike, in pa Janez Stariha iz Dolenskega, ki pomaga pri novi hiši delati. Spomladi se bomo kmalo selili, ako je Božja volja, in v jeseni pridejo že nune v staro stanovanje. To pa ne vém, iz ktereга reda so te nune.

Letos je pri nas tako strašen mraz, da amerikani pravijo, da ne pomnijo take hude zime. Zvečer ob 11 gori v pečéh, da so vse rudeče, zjutraj je pa že voda za umivanje zmerznjena na peči. —

V postelji nas ne zebe, ker imamo zraven druge odeje še zverinske kože (od bivolov). Na pustni dan je bilo pa najhujše; bila je strašna burja. Gospod brat je bil v misijonu. Tako sem bila v skerbeh, da nisem mogla spati; bala sem se, da se bo cerkev poderla, tako se je tresla in škripala celo noč. Pa za brata me je tudi skerbelo; mislila sem si, ako se v takem domu podá, gotovo bo zmerznil ali bo pa vihar vse skupaj v kak graben telebil, voz in konja. Pa zdaj si lahko pomaga, ker je že železnica na vse strani. Konja je popustil pri nekíh Nemcih, sam se je pa po železnici domu pripeljal. Danes (pervi petek v postu) je pa že boljše vreme. Bila je danes ob devetih sv. maša in sv. križev pot in tako bo vsak petek v postu. Zvečer ob sedmih pa vsaki večer sv. rožni venec in podučljivo branje, en večer nemško, drugi angleško; ljudi pride prav veliko.

Pelinorec.

Zastonj so delali!! Laški minister Massari je undan postavil v zbornici glasilo rimskega cesarja: „Laboremus,“ delajmo! Kvintino Sella se je o drugi priliki poprijel tega devetčerknega reka in je ponovil: „Laboremus“ — delajmo! In laški ministri, kakor pravi „Unità catt.“, res delajo. Delajo tri sto milijonov novih bankovcev, to je, 300.000.000 novih dolžnih pisem, — delajo nove priprave za izžmevanje novih patakónov iz ubožnih deržavljanov, — delajo za vterjevanje Italije na dolgo in široko, — delajo za zvezo s Prusijo, da bi si zagotovili papežu krivično ugrabljene posestva. —

Tako laški ministri. Če bo pa njih „Laboremus“ imel ték, to je drugo prašanje. David, kralj in mož, ki je veliko pisal o „pravici“, „postavi Božji“, „zapovedih Božjih“, ta David je zapisal o nekíh ljudéh strašno rezne besede: „In vanum laboraverunt.“ Zastonj so delali. In ti ljudje, ki delajo zastonj, brez koristi in sadú, ti ljudje so brezvérci, krivičniki, zaničevalci postave Božje. „Ako Gospod ne zida hiše (ali recimo deržave), zastonj zidavci delajo.“ Kolikega premislika vredne besede sv. Duha! Več so vredne kot štenografije debelih prekulcelj vsih evropskih parlamentov.

Začnite od Septimija Severa, ki je izrekel glasoviti „Laboremus“, in pridite doli do Napoleona III, o koliko je napisov: In vanum laboraverunt. Septimij Sever je sam priterdil: *omnia fui, et nihil expedit.* Vse sem bil, pa nič ni teknilo! Napoleon III smé enako tarnati. Delo papežev samo ima stanoviten obstoj. Papeži nikoli zastonj ne terpé, nikoli zastonj ne govore, nikoli zastonj ne obsodijo. Kakor ima delo sv. Petra še dandanašnji svoj obstoj, tako ga bo imelo Pija IX. Napis „In vanum laboraverunt“ se bo zamogel djati na toliko postavskih zbirk, na zapisnike tolikih zborov; nikoli pa ne na spise kacega vesoljnega cerkvenega zbora. Vzrok je, ker Cerkev zida — in Bog z njo; rogovileži brezbožni, krivoverci pa zidajo brez Boga, in toraj „in vanum laboraverunt.“

Kako resna sodba so te besede za mnoge liberalce, za brezbožne časnikarje! Po liberalnih, mavtarskih, rudečarskih društvih kličejo: „Laboremus!“ na smertni postelji bodo zdihovali: Kaj imam zdaj od vsega dela! Da smo Kristusovega namestnika obrekovali, Cerkev zatirali, čednost sovažili: zastonj smo delali. In žalostno, strahovito bo za njimi v grob bobnelo: „In vanum laboraverunt!“

Razgled po srehi.

Rimsko. Neprenehoma skoraj prihajajo po cele duhovnije in društva k sv. Očetu v Vatikan naznanjat mu svojo ljubezen, spoštovanje in vdanost. 17. sušca je bila sprejeta množica delavk v duhanski tovarnici in potem duhovnija sv. Janeza „dei Fiorentini“, do 1200 ljudi. Izročanje darov, rekanje v ta namen zloženih poezij, branje adrese itd. je predhajalo priserčni besedi sv. Očeta. To vedno počesevanje in naznanovanje vdanosti, in ljubezni vernikov do sv. Prestola, pa hvaležno in spoštljivo sprejemanje novih škofov po škofijah — so očitne spričevanja, kaj misli, kaj želi večina Italijanov, da je namreč za papeža. Ko bi Macini in Kavur, oba že mrtva, take skazovanja vidila, kaj bi rekla, ki sta vendar svoje dni govorila, da nočeta nič izsiliti? Kaj pa se je zgodilo in kaj se godi? Tega, kar s silo vzamejo, nočejo več nazaj dati, namesto tega pa lažejo, da so prinesli svobodo, pravijo sv. Oče. Vsi pričujoči se začudijo in kličejo: „Una bella liberta — Lepe ti svobode! Kristus je pa rekel farizejem: „Ako hočete prosti biti, spolnajte moj nauk!“ Odgovorili so: „Mi smo otroci Abrahamovi.“ Toda Kristus jim je nato odgovoril: „Z grehom ste oklenjeni.“ Tako tudi dandanašnji tisti, ki se liberalci imenujejo, niso nič drugzega razun otroci greha! Prišla pa bo ura, ko bodo to sami previdili. Brez vere, brez prave vernosti, brez tega, da se vera in vernost polasti serc, ne sami ne bodo svobodni in ne družih osvobodili... To nekako je po večem obseg govora sv. Očeta.

Skor ob ravno tem času so pa vitezi grabljivci Rima delali rohovž republikanski, ko so figuro Italije in Macinovo glavo nesli na Kapitol. Slišali so se vmes zamolkli glasovi: „Živi Garibaldi!“ Bilo je tako, kakor bi rabelj hotel glavo vsmertenega povzdigniti in pokazati. Rada bi se bila laška vlada temu ustavila, pa v svoji nezmožnosti si ni upala. Imajo jo karbonarji v mreži. Pa ne le v Rimu, tudi drugod veljá Macinova smert za republikanske razsajanja, tako v Milanu, v Bolonji, Palermi, Genovi in sploh po rogovilskih središih. Macinov in Garibaldov prijatelj slaboglasni Filopanti je naravnost rekel, da v kratkem upa viditi italijansko republiko in evropejsko državsko zvezo. — Lepo upanje in plačilo za kralja — „Poštenjaka,“ — pa tudi za nemškega cesarja! Ako italijanski rogovileži rečejo A, meni kali Viljem, da ne bodo nemški rekli B? — Kdor želi to bolj izpeljano brati, naj poiše „Genf. Corresp.“ od 19. sušca 1872; nam skor ne kaže tako globoko segati.

Viktor-Emanvelu gotovo ni po godu, da se republikanske svetičnosti vse bolj slovesno obhajajo kakor pa take, ki njega tičejo; pa se bo že potolažil, ker njegovo letno plačo so mu od 4 na 20 milijonov povišali. Morebiti si mislijo: Naj bo, sej dolgo je ne boš vžival!

Iz Ljubljane. Lepa podoba Marije Device od g. Miroslava Tomeca, ki jo je daroval našim bratom v Bosni, se vidi za nekatere dni pri bukvarji O. Kleru na velikem tergu. Po Veliki noči se bode poslala na svoje mesto.

Po pirhe — po pirhe!

pridite k g. Ničmanu, bukvarju na starem tergu. Ti pirhi so čisto nove

Šmarnice Marije Device,

ki so ravnokar prišle na svitlo z ginljivo podobo Marije Pomočnice na čelu. Spisal Jeran, založil Ničman, natisnil z večim in razločnim tiskom Blaznik. Če so lepe, mične, podučne, o tem bo beseda o drugi priliki; kdor jih poprej vzame, bo sam sodil.

Za veliko noč. *Veselo Alelujo* vsim častitim čitateljem, in zlasti tistim preblagim rojakom, ki so s svojimi lepimi darovi marsikterim Dolencem in Notranjcem olajšali serce, oskerbeli pirhe in poveselili lepe velikonočne praznike! *Veselo Alelujo* nazaj vsim voščcem, in priserčno vošilo tolikim znanim „Jožefom“ za njihov ravno bivši god!

Deržavni zbor je 23. t. m. prejenjal in odložen je do 7. majnika.

V Terstu se je očitnim gasilcem zgodila velika nesreča 17. t. m., to je, v nedeljo, ko so imeli poskušnjo. Visoka lestev, obtaknjena z gasilci, se je prekucnila in vsih 16 mož leži po tléh kervavih; dva sta že mrtva, več si jih je roke in noge polomilo, kakor se piše v „Nov.“ — Molčimo o mnogoterih družih lahonskih počenjanjih v Terstu, ki so resne graje vredne, in omenimo naj le ene napake, ki je po mestih splošna v novi dobi. Kjer koli je kak hrup, šum, demonstracija, veselica, shod, zbor itd., če je tudi še tako očitno, da moti svetost dneva Gospodovega, od Božje službe odvrača itd. — nič ne pomaga: vse vse mora biti le edino v nedeljo in praznik! Ni čudo, če Bog včasih očitno pokaže, da mu je to zoperno; ni rekel zastonj: „Posvečuj praznik.“

Duhorske spremembe.

V kerški škofiji. Č. g. Fr. Urabelj je dobil faro Visoko Bistrico. — Umerli so čč. gg.: Jož. Linser, častni korar, dekan in fajmošter na zgornji Beli; Štef. Kenda, škof. svetovalec in fajm. v železni Kapli, in Jožef Lakner, fajmošter v Št. Petru blizo Št. Vida. R. I. P. — Za provizorja sta imenovana čč. gg.: Jan. Podlipnik v železni Kapli, in Fr. Aicholzer v zgornji Beli.

Dobrotni darovi.

Za stradajoče na Dolenskem in Notranjskem. Iz Terzaškega po prečast. g. dekanu J. Janu so poslali čč. gg.: J. Jan, dekan v Dolini, 10 gl.; L. Vončina, duh. pomoč. v Dolini, 1 gl. 50 kr.; L. Pavli, kapl. v Borštu, 3 gld.; J. Sancin, kapl. v Ricmanjih, 1 gld.; J. Svet, kapl. v Podgorjah, 2 gl.; J. Fink, kapl. v Klancu, 1 gl. 50 kr. Skupaj 18 gl. — Z Jeseniške fare 43 gl. — Iz Ribniške fare in farovža po preč. gosp. dekanu M. Skubicu 36 gl. — Fara Bohinjska Bistrica po preč. g. fajm. J. Mesarji 11 gl. — Od sv. Magdalene 1 gl. 50 kr. po preč. g. J. V. — Iz Št. Gotharda farmani z dušnim pastirjem 10 gold. po preč. g. fajm. Fr. Zaveršniku z opombo: „Tudi pri nas zelo stiska revšina mnogotere zbog slabega pridelka.“ — L. Fajdiga 1 st. dvajsetico. A. C. iz Benedk 1 gl.

Za sv. Očeta. N. N. 1 gld. za sv. Očeta papeža, proseč sv. blagoslova: „Daj mi pamet (Gospod), in preiskoval bom tvojo postavo, ter jo spolnoval iz vsega serca. Nagni moje serce k svojim spričevanjem. Pelji me na stezo svojih povelj, ker je želim.“ (Ps. 118, 34. id.) — Petrus Petro: 3 tol. po 1 gl. 50 kr. — Neimenovan 1 gl. sr., prosi sv. blagoslova zase in za svoje sorodvince, da bi Bog dal vsim v sv. veri stanovitnim ostati. (In k temu za več mis. 5 st. dvajs.) — G. J. P — k 5 gl. v sr. G. M. Golmajer 5 gl. prosijoč sv. blagoslova.

Za misijon mil. škofa Mraka. Iz Naklega 5 gl. po g. Pr. Janu. — Iz Poljske fare 1 gl. —

Za bulgarski misijon. M. Ž. 1 gl. G. J. P — k 1 gl.

Za varhe Božjega groba. Iz Šinkovega turna 1 gl.

Za afrik. misijon. Iz Vodice 3 gl. 50 kr.

(Drugi darovi prih.)